

SÖLLST

Medlemsblad för Väster Mälarkretsen, Svenska Kryssarklubben Årgång 17 nr 3 oktober 2013

Vid rorkulten

Efter en fantastisk sommar står *Moster Belle* stöttad på land – nytt för i år.

Vi gick ut i Östersjön via Södertälje och seglade norrut för att hälsa på släkt och vänner som är sommarbosatta i skärgården.

Inför hemseglingen kollade vi upp extra noga med brovaktarna. Jodå, vi skulle kunna passera med minsta möjliga marginal. Med någon decimeters till godo kunde vi gå in i Mälaren via Hammarbyslussen. Ibland är det fördel med en 26-fotare...

Om allt går som det är tänkt blir detta min sista "rorkulten". Vi planerar att flytta till Skåne där vi numera har våra barn och barnbarn.

Jag har suttit med i styrelsen sedan 1994, de sista elva åren som ordförande. Otroligt vad tiden går fort när man har roligt. – Jag kommer att sakna det lilla båtlivet, där man kan gå ut i Mälaren för dagen, natten eller helgen och koppla bort vardagen. Nästa sommar blir det nya horisonter...

Kjell Björk
Ordförande

Väster Mälarkretsen

av

Svenska Kryssarklubben

kallar till

Årsmöte 2013

onsdagen 23 oktober kl 19

Samlingssalen, Skäraton
Välljärngatan 490, Västerås
(Se hemsidan för vägbeskrivning)

Efter avslutade förhandlingar bjuder kretsen på öl & macka

Anmälan senast 21 oktober till:

Kjell & Birgitta Björk
021 – 35 70 75

e-post: kjell-birgitta@swipnet.se

Segel, rigg och båtelektronik

hos

Västerås Segelservice

och

Johan Tillander AB

Challe och Johan kan allt om rigg, segel och båtelektronik. Den här kvällen delar de med sig av sina kunskaper till oss. Gott om tid för frågor och diskussioner. Klubben bjuder på kaffe med tillugg.

Tid: torsdag 7 november kl 19.00

Plats: Västerås Segelservice
Verksgatan 3, Västerås

Anmälan med namn, mailadress och telefon på mail till hakan@alnefelt.se annars på mobil 073-437 4343.

Svenska Kryssarklubben
Väster Mälarkretsen

Välkomna!
Håkan Alnefelt

Dagordning för Årsmöte

1. Val av ordförande att leda förhandlingarna.
2. Val av sekreterare att föra årsmötets protokoll.
3. Upprättande av röstlängd.
4. Fråga om mötet är utlyst enligt kretsens stadgar.
5. Val av två kretsmedlemmar som jämte mötesordförande skall justera mötets protokoll, tillika rösträknare.
6. Styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska rapport för det gångna verksamhetsåret.
7. Revisorernas rapport.
8. Beslut med anledning av den ekonomiska rapporten.
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
10. Val av kretsordförande, ledamöter och ersättare i kretsstyrelsen enligt § 5 i kretsens stadgar.
11. Val av revisor och ersättare enligt § 5 i kretsens stadgar.
12. Val av kretsens representant samt ersättare enligt § 17 i SXX:s stadgar.
13. Val av valberedning enligt § 8 i kretsens stadgar.
14. Av kretsmedlemmar väckta förslag enligt § 7 i kretsens stadgar.
15. Verksamhetsplan och budget för nästkommande verksamhetsår.
16. Fastställande av kretsavgifter.

Svenska Kryssarklubben 90 år

I samband med Kryssarklubbens riksårsmöte i Malmö blir det 90-årsfirande lördag 23 november.

Anmäl dig och passa på att fira! – Se senaste numret av På Kryss.

24-timmarsseglaren i Mälaren 2013

Arne Ljungdahl, chef för kretsens 24-timmarskommitté, fick efter höstens segling i månadsskiftet augusti – september nedan citerade mail från Hans Andersson.

Hans Anderssons *Mica* i svag vind under 24-timmarsseglingen hösten 2009.
Foto: Hans Andersson

”Hej Arne, jag kommer in med min loggbok, jag väntar bara på en gasts adress. Det verkar som om jag vann i höst, men tyvärr verkar det som om jag också förlorade, då vår båt var ensam om att segla.

Jag håller på att introducera 24 timmarsdeltagande som en bra praktik för mina elever i Förarintyg och Skepparexamen, då jag anser att den ger dem en verkligen allsidig praktik och känsla. Nu hade jag två elever med mig. En av dem har segelbåt, men den andra är motorbåtsman. Det roliga var att motorbåtsmanen nu fått upp ögonen för segling.

Jag kommer att fortsätta att erbjuda mina elever att delta i 24 timmars så länge jag har båten kvar och fortsätter att utbilda elever.

Ja i år var höstseglingen lite av varje. Först nästan ingen vind, men den som kom, kom också från alla håll. Vi fick kraftigt regn i början, men sedan uppehåll. Det knöligaste blev när vi hade en vind som inte fanns, men kom från olika håll. Varken vindinstrument eller logg gjorde utslag. Vi låg mellan Adelsö och Munsö, och färjan passerade oss närmare och närmare framför. De hade inte VHF:en på så jag fick ingen kontakt med dem, men de lös med en strålkastare på oss en gång. Jag hade startnyckel i för att kunna starta motorn om vi skulle komma i vägen, då det ju är en linfärja. Men som det ibland sker på kvällar och natt, kan båten bara sätta igång och röra sig åt rätt håll, utan att man eller instrumenten märker någon vind. Så helt plötsligt passerade de oss på vår baksida. Ja så kan det gå. Den svaga vinden kompenseras sedan på morgonen, då vinden ökade, vi fick till slut ta ett rev i både stor och genua. Jag måste säga att vår fart blev ganska bra, vi var tidvis uppe i över 9 knop, och som du ser fick vi en medelfart på sista etappen på 6,4 knop, enligt era beräkningar, och in mot 1033 blev det som vanligt pin kryss i 5 slag.

Det blev en jättetrevlig tur, men tyvärr kunde jag bara unna mig 1 timmas vila, så tröttheten slog mig som en hammare, när jag kommit hem. Vi hörs igen, och jag hoppas det blir fler 24-timmars. Vårseglingen är jättetrevlig, men den infaller ofta när vi är i fjällen och vandrar.

Hälsningar Hans Andersson”

Seglade Du 24-timmars?

Om Du inte gjorde det - varför? Kanske Du tyckte att Du inte behövde. Hade Du en bra sommar - när allt gick som smort?

Det är därför som även Du skall segla 24-timmars. Det ger rutin och fräsch kunskap vilket är det som brukar betyda mycket när det väl strular till sig. Och - det brukar det ju kunna göra ibland!

Detta år hade vi bara en 24-timmars-seglare i Mälaren - på hösten. Lite synd att inte flera prövar på.

Får man föreslå att Du utmanar några kompisar - och ni seglar 24-timmars till våren 2014!

Det är många som har upptäckt hur kul det var att segla just 24 timmar - ett helt dygn - med allt det innebär ombord. Raster och vila - sova, äta, uppleva den stilla solnedgången eller den makalösa gryningen. Ibland med lite vind, ibland med mycket vind. Konsten är just att kunna hantera olika väder och situationer. Samt, inte minst, att göra bra vägval och beslut.

Mer info om anmälan och reglerna finns på <http://24-timmars.nu/Malaren/Malaren>.

Jag väntar på din och många andras anmälan till 24-timmars våren 2014.

/Arne Ljungdahl

Kan man styra en luftballong? Hur rör sig molnen?

Ja, i någon liten mån kan man styra en luftballong och molnen går inte hur som helst.

Med vind menar vi luftens rörelse över jordytan och den har en viss hastighet och riktning. Vind uppkommer genom att solen värmer upp vissa delar av jordens ytan mer än andra delar och därmed blir lufttrycket olika stort på olika platser. Naturen strävar alltid efter att utjämna tryckskillnader. I ett bildäck pumpar man in luft så att lufttrycket i däcket är högre än i omgivningen. Går det hål i däcket pyser luften ut till dess att det är samma lufttryck i däcket som utanför. Av samma orsak transporteras en luftmassa från områden i atmosfären med högre tryck mot områden med lägre tryck. Ju större tryckskillnaden är per km – kallas tryckgradienten – desto högre blir vindhastigheten.

Man kan tänka sig att luften tar kortaste vägen mellan området med det högre trycket till området med det lägre, men så enkelt är det inte. Luftmassan rör sig över ett roterande system, jordklotet, och då blir det mera komplicerat. Den så kallade Corioliseffekten gör sitt inträde på scenen. Vinden tenderar – oberoende av riktning – att på norra halvklotet vridas åt höger.

Vidare ökar Corioliseffekten med vindens hastighet. Ju högre hastighet desto större inverkan av Corioliseffekten och därför vrids vindriktningen på norra halvklotet mer åt höger när vindhastigheten ökar. Ett exempel på Corioliseffekten är sjöbrisen som under dagen, när vindhastigheten ökar, vrider mot höger. På östkusten blir vindriktningen mer och mer sydlig och på västkusten mer och mer nordlig.

De luftpartiklar som i vinden rör sig strax över markytan bromsas upp av friktionen mot växter och träd, hus, kullar och berg. Luftpartiklar högre upp påverkas mindre av friktionen och på 500 till 1000 meters höjd är friktionen försumbar. Vindens hastighet vid markytan är alltså lägre än vinden högre upp och markvinden vrids därför mindre åt höger av Corioliseffekten än vad vinden på en kilometers höjd gör. När man förflyttar sig uppåt i lufthavet ökar alltså vindens hastighet och vindriktningen vrids mer och mer mot höger ju högre upp man kommer.

Nu tillbaka till luftballongen. Den förflyttar sig i stort sett alltid i den omgivande luftens riktning och med vindens hastighet över jordytan. En ballong som svävar i lufthavet på 30 meters höjd kan alltså hinnas upp av en annan som flyger på t.ex. 500 meters höjd och därmed i luft som rör sig fortare. Den som flyger på 500 meters höjd svävar i luft som har en kurs som ligger mer åt höger än den ballong som flyger på 30 meters höjd. Man kan alltså, i någon liten mån, ändra kurs på en luftballong genom att ändra höjden. Minskar man höjden blir kursen mer åt vänster – lägre gradtal på kompassen – och stiger man blir kursen mer åt höger – kompassen visar högre gradtal.

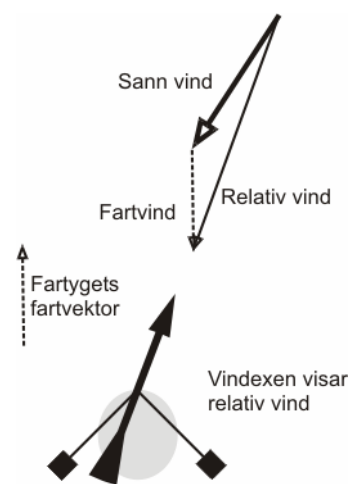
Kan vi andra, mera jordnära varelser än ballongförare, ha nytta av att veta hur vindriktningen ändras med höjden? Javisst!

Du ligger på klipphällen och solar medan man och barn plaskar i strandkanten. Så kommer din man med ett bekymrat uttryck i ansiktet, pekar på ett mörkt moln med regnslöja under, påstår att det kommer emot er och att ni skall packa ihop era pinaler och åka hem innan regnskuren når er. Det var ju inte precis vad ni hade tänkt er på morgonen när ni tog båten ut till Ridön för att njuta av solen. Du tittar på molnet och du tittar på Vindexen på båten som är förtöjd i närheten och säger:

– Nej, det molnet kommer inte hit. Det blir inte regn. Men vi kan kanske passa på att äta lunch medan molnet går förbi.

Hur kan du veta att det blir så? Elementärt. Du tänker dig att du står med vinden, så som Vindexen visar, i ryggen. Du ser molnet över höger axel och vet att gradientvinden, vinden på den höjd som molnet befinner sig, är högervriden jämfört med markvinden som påverkar Vindexen. Molnet med sin regnskur kommer alltså att passera till höger om er. Regnet drabbar inte er men molnet kanske kommer att skymma solen.

Men tänk dig noga för innan du försöker dig på samma bravad när ni sitter i båten på väg hem. Nu får du inte bedöma markvindens riktning med hjälp av Vindexen. När båten gör fart uppstår ytterligare en vind, fartvinden, och nu visar Vindexen inte längre markvindens riktning utan den relativa vindens riktning. Titta i stället på vågorna. Småvågorna som bildas nu rör sig i markvindens riktning. Gammal dyning kan dock ha helt annan riktning.

När båten rör sig visar Vindexen den relativa vindens riktning

Kalendarium 2013

23/10

Årsmöte.

7/11

Teknikkväll.

Nästa nummer av Sjölust beräknas komma ut våren 2014.

c/o Sune Stenholm
Kungsåragatan 32
723 41 Västerås

Svenska Kryssarklubben, Väster Mälarkretsen

pg 26 31 61-2

Hemsida: www.sxk.se/

e-post: v.malarkretsen@sxk.se

Ansvarig utgivare: Kjell Björk

Redaktör: Sten-Olof Olofsson